Svar på opgave 2006-66 August 2006

Opgaven:

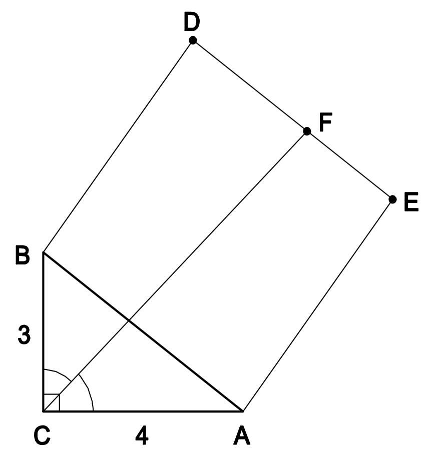

ΔABC er retvinklet med katetelængderne $AC = 4$ og $BC = 3$.
På hypotenusen tegnes et kvadrat $AEDB$ og vinkelhalveringslinjen for C skærer DE i F.
Beregn længden af linjestykkerne EF og DF.

Løsning:

I den retvinklede ΔABC er kateterne $AC = b = 4$ og $BC = a = 3$. På hypotenusen tegnes udad i forhold til trekanten et kvadrat $AEDB$ og vinkelhalveringslinjen for C skærer DE i F. G betegner skæringspunktet mellem linierne CF og AB. Vi skal beregne længden af linjestykkerne EF og DF.

Trekantens hypotenuse c har længden 5 efter Pythagoras:

$$c^2 = a^2 + b^2 = 3^2 + 4^2 = 9 + 16 = 25 .$$

Den omskrevne cirkel for trekanten har centrum i punktet O, som er midtpunkt af hypotenusen. Vinkelhalveringslinjen fra C går gennem midtpunktet M af cirkelbuen AB, fordi $\angle ACM$ og $\angle MCB$ er lige store periferivinkler, der hver spænder over en kvartcirkel. Desuden er M kvadratets centrum og da CF er en linje gennem centrum, er firkanterne $AGFE$ og $DFGB$ kongruente, så $EF = BG$ og $FD = GA$. Derfor skal vi bestemme længderne af BG og GA. For nemheds skyld sætter vi $p = GA$ og $q = BG$.

Nu giver sinusrelationen i ΔBCG:

$$\frac{\sin 45°}{q} = \frac{\sin B}{CG}$$

og sinusrelationen i ΔACG giver

$$\frac{\sin 45°}{p} = \frac{\sin A}{CG}$$

Ved division af den øverste med den nederste af disse ligninger får vi

$$\frac{\sin 45°}{q} : \frac{\sin 45°}{p} = \frac{\sin B}{CG} : \frac{\sin A}{CG} \quad \text{eller} \quad \frac{p}{q} = \frac{\sin B}{\sin A}$$

Nu er

$$\sin A = \tfrac{3}{5} \quad \text{og} \quad \sin B = \tfrac{4}{5}$$

og dermed

$$\frac{p}{q} = \frac{\sin B}{\sin A} = \frac{\frac{4}{5}}{\frac{3}{5}} = \frac{4}{3} \quad \text{hvoraf} \quad p = \tfrac{4}{3}q$$

Nu er $p + q = 5$, så vi får

$$p + q = 5 \quad \Leftrightarrow \quad \tfrac{4}{3}q + q = 5 \quad \Leftrightarrow \quad \tfrac{7}{3}q = 5 \quad \Leftrightarrow \quad q = \frac{15}{7} \quad \text{dvs.} \quad \underline{\underline{EF = \frac{15}{7}}}$$

Endelig får vi

$$p = 5 - q = 5 - \tfrac{15}{7} = \frac{20}{7} \quad \text{dvs.} \quad \underline{\underline{DF = \frac{20}{7}}}$$

BEMÆRKNING. Vi har oven for set, at

$$\frac{p}{q} = \frac{4}{3} = \frac{b}{a} \ ,$$

dvs. at forholdet mellem de stykker p og q, som vinkelhalveringslinjen deler den modstående side i, er lig med forholdet mellem de sider, der danner vinklen.

Denne sætning gælder for alle trekanter og ikke udelukkende for retvinklede. Hvis nemlig CG er vinkelhalveringslinje for C i en vilkårlig trekant (se figuren) giver sinusrelationerne på ΔCAG og ΔCBG, at

$$\frac{\sin v}{p} = \frac{\sin A}{CG} \quad \text{og} \quad \frac{\sin v}{q} = \frac{\sin B}{CG} \ ,$$

og ved division fås ligesom oven for, at

$$\frac{p}{q} = \frac{\sin B}{\sin A}$$

Nu giver sinusrelationen i ΔABC, at

$$\frac{a}{\sin A} = \frac{b}{\sin B} \quad \Leftrightarrow \quad a \cdot \sin B = b \cdot \sin A \quad \Leftrightarrow \quad \frac{\sin B}{\sin A} = \frac{b}{a}$$

Altså får vi

$$\frac{p}{q} = \frac{b}{a}$$